

**คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
กรณีศึกษา: โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต***
**Desirable Characteristics of Management as Perceived by
Teachers: A Case Study of Schools under the Phuket Municipality**

เต็มสิริ ทิพย์จันทา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต และ เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 220 คน ซึ่งได้มาจากการใช้ทฤษฎีสุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดขนาดตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู ผู้สอนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ปรากฏผลดังนี้ ครู ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วนครูที่มีอายุต่างกันมีความเห็น ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน และครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูผู้สอนแต่ละวุฒิการศึกษามีความคิดเห็นต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังพบว่าครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ในภาพรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน ก็พบว่า ครูผู้สอนแต่ละประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านคุณธรรมจริยธรรม

คำสำคัญ: ครูผู้สอน, โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

² ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2553

อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ. ดร. รุจิร ภู่อาระ

Abstract

The purpose of this research is to study the desirable characteristics for school administrators based on the opinions of teachers in schools under the Phuket Municipality and to compare these characteristics according to gender, age, level of education and work experience. The respondents were 220 people, which were derived from the use of central limit theory. Stratified sampling technique was used to determine the sample size. Questionnaires were used to collect data. Statistics used to analyze data are: frequency, average, percentage, and standard deviation. The results reveal five desirable characteristics of administrators: personality, competence, ethics, interpersonal skills and leadership. A comparison of the desirable characteristic of administrators by respondent gender, age, educational background and work experience shows the following results: Each gender differs in opinion on the desirable characteristics for administrators. There is general agreement on the desirable characteristics for administrators among various age groups. Different education levels disagree on virtually all desirable characteristics for administrators with the exception of interpersonal skills. There is also no agreement on desirable characteristics for administrators between respondents with various amounts of work experience with the exception of ethics.

Keywords: teachers, schools under the Phuket municipality

ความนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และการคมนาคม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านวัฒนธรรม มีการจัดระเบียบทางสังคม กลายเป็นสังคมและระบบ เศรษฐกิจสากลที่ประเทศต่างๆ จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเตรียมคุณภาพของประชากร จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง ด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้

อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539) การศึกษาจึงมิใช่เป็นเพียงการใช้ชีวิตระยะหนึ่งในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นเหมือนปัจจัยในการดำรงชีวิตที่ทุกคนต้องแสวงหา และเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครองหน้าที่การทำงาน ตลอดจนความก้าวหน้า และความมั่นคงของประเทศ

การปฏิรูปการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม เป็นคนดี มีความสามารถ มีการดำเนินชีวิตให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต่างก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการศึกษาที่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้เข้ากับสภาวะปัจจุบัน

การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการและปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การศึกษาพัฒนาทั้งระบบ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอน และการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ ระดมและจัดสรรพยากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ “ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเปรียบเสมือนจอมทัพที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี” ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบทหลากหลายส่วนนั้นน่าจะเปรียบได้กับ “ผู้บริหารมืออาชีพ” จึงจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สำคัญให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานที่ศึกษาแห่งนั้น (กิตติ ตัญญาคานนท์, 2533, หน้า 45)

นพพงษ์ บุญจิตราคุล(2529, หน้า 124-128) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะดังนี้ คือ เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้ตามเกิดความศรัทธาในตัวผู้นำ สามารถกระตุ้นใฝ่ใจให้ผู้ตามทำงานโดยมุ่งความสำเร็จขององค์กรมากกว่าประโยชน์ส่วนตนเอง กลุ่มโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ซึ่งมีการบริหารงานตามโครงสร้างการบริหาร มีสายบังคับบัญชาหลายระดับ มีนักเรียนจำนวนมาก มีที่ตั้งอยู่ในภูเกิดจากสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ จึงอาจทำให้แต่ละโรงเรียนมีแนวทางการบริหารงานและนโยบายที่แตกต่างกัน

ดังนั้นการที่ผู้วิจัยจะได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต จึงมีความจำเป็นและจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ได้ทราบถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต เพื่อจะได้นำ

ข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ บริหารงานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการฝึกอบรม คัดเลือกสรรหา ผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะนำเอาผลการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมทั้งในด้านคุณลักษณะส่วนตัว และคุณลักษณะในการบริหารงานมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดตามภาพ 1



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต จำนวน 220 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ ใช้การวัดโดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด (closed-ended) ใช้มาตราวัดระดับของ Likert scale และ แบ่งการวัดระดับความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือรับรองจากรักรักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจำนวน 6 โรงเรียน และกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยเดินทางไปขอรับด้วยตนเอง จำนวน

แบบสอบถามมีทั้งสิ้นจำนวน 220 ชุด ได้รับคืนครบคิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าวแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบข้อมูลลงรหัสด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลผลข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 หาค่าสถิติและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าที่ t-test และ F-test

ผลการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้าน เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่า

ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารแต่งกายสะอาดสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะดูแล้วน่าเชื่อถือ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากที่สุด ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านความรู้ความสามารถ ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอทั้งความรู้และข่าวสารต่างๆ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากที่สุด ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านความรู้ความสามารถ ผู้บริหารมีความสามารถ

ในการพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอทั้งความรู้ และข่าวสารต่าง ๆ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และงานเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารเป็นกันเองกับ เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นคุณลักษณะอัน พึงประสงค์มากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการ ปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จเป็นคุณลักษณะอัน พึงประสงค์มากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้บริหาร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและ ประสบการณ์ในการทำงาน ของครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครภูเก็ต ปรากฏผลดังนี้

ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่มีอายุ ต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่มีวุฒิ การศึกษาต่างกัน ทั้งในภาพรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูผู้สอนแต่ละวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความมี มนุษยสัมพันธ์

ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ในภาพรวมมีความ แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน ก็พบว่า ครูผู้สอน แต่ละประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่างกัน เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านคุณธรรมจริยธรรม

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต มีประเด็นที่จะมา อภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก ไม่มีด้านใดอยู่ในระดับปานกลางและ น้อยเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันชุมชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ทำให้ได้รับรู้และ เข้าใจถึงกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนมากขึ้น ผู้บริหารที่จะประสบผลสำเร็จในการบริหารงาน ควรต้อง มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ทั้งต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดถึงมีความเป็นผู้นำ ที่จะสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงาน ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการ ศึกษา สอดคล้องกับ ประสงค์ ปาลังค์ (2547, หน้า 60 - 63) ได้ทำการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดลำปาง โดยพบว่า ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะการบริหาร ด้านความรู้ สติปัญญา และด้านคุณธรรมจริยธรรม

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้บริหาร ด้านบุคลิกภาพ ตามความคิดเห็น ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า การแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ ดูแล้วน่าเชื่อถือ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ มากกว่าข้ออื่น ทั้งนี้อาจจะเพราะว่าการแต่งกายเป็นสิ่งที่ สามารถมองเห็นและสัมผัสได้โดยตรงจากภายนอก การแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายที่สะอาด สุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับตัวเองและกาลเทศะ เป็นภาพที่น่าประทับใจ ของผู้พบเห็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อเนก ไชโย

(2550, หน้า 85) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่า คุณลักษณะ ตามประเด็นข้อย่อยต่างๆ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแต่งกายที่สะอาด สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547, หน้า 77-84) ได้ระบุถึงบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเครื่องแต่งกายที่ผู้บริหารนำมาตกแต่งร่างกายจะทำให้บุคลิกภายนอกของบุคคลดังกล่าวเปลี่ยนไปตามเสื้อผ้านั้นๆ ผู้บริหารที่มีความภูมิฐานจะแต่งกาย เรียบร้อย ดูดี เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงานและกาลเทศะ

ด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ด้านความรู้ความสามารถ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า การมีความสามารถในการพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอทั้งความรู้ และ ข่าวสารต่างๆ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารควรจะเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งมีการพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นที่ยอมรับ พร้อมๆ กับการเป็นนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และลึกซึ้ง ตลอดจนมีความรู้ ความสามารถที่จะก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของชุมชนของสังคม และของโลก ด้วยการพัฒนาสถานศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เพื่อสร้างสรรค์ศรัทธา ความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารให้บังเกิดแก่ทุกคน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้นำในการบริหารองค์กรเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในหน้าที่และมีความระมัดระวังในการกระทำ การพูด และการกระทำต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการบริหารงานของหน่วยงาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงาน เป็นคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โยธิน จารุภูมิ (2526, หน้า 108-133) อ้างถึงใน ประสงค์ ปาสังค์, 2547, หน้า 66 - 67) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีคุณธรรมจริยธรรมมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานของตนเอง มีความยุติธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีเหตุผล เช่นเดียวกับ สุพจน์ อินทนาน (2542, หน้า 3) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะบางประการของผู้บริหารตามทัศนะของครูและผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบและด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมาก

ด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า ความเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน และ ผู้ได้บังคับบัญชาเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารเป็นบุคคลที่ต้องมีการปะทะสังสรรค์ทางสังคมตลอดเวลา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนร่วมงาน และ ผู้ได้ บังคับบัญชา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นที่เชื่อถือของทุกคน แก้ไขปัญหาของผู้อื่นได้ มีความซื่อสัตย์ รู้ปัญหาของผู้อื่น สนใจกิจกรรมของสังคม มีความอดทน เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย มีน้ำใจในการบริการแก่สังคม มีความจริงใจ เข้าใจความสามารถและความฉลาดของบุคคลอื่น อุทิศตนเพื่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีรกุล (อ้างถึงใน สำนักเลขาธิการคุรุสภา, 2542, หน้า 8) ได้ให้ความเห็นว่าผู้บริหารจะต้องทำงานกับบุคคลทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะที่สำคัญคือ ต้องยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้น เสมอปลาย ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า

ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นอย่างดีเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะหากผู้บังคับบัญชาไม่มีความมุ่งมั่นในการทำงานก็จะทำให้หมดความน่าเชื่อถือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและการทำงานของ ผู้ใต้บังคับบัญชาก็ถดถอยไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล จันทนะ (2546) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านภาวะผู้นำ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิชัย ศรีเสน่ห์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำงาน ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารดีเด่น โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหาร

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่มีต่อคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารต่างกันจากผลการ วิจัยพบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ เปรียบเทียบรายด้านพบว่าความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าครูเพศหญิงมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน มีคุณลักษณะผู้นำสูงกว่าความคิดเห็นของครูเพศชาย สอดคล้องกับผลการวิจัย วิรุฬห์ แสงทอง (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนวัดตะพงนอก ตามทรรศนะของครูผู้สอน

โรงเรียนวัดตะพงนอก พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงทั้ง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่เป็นจริง จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอน หญิงมีทรรศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียนดีกว่าครูผู้สอนชาย และ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนเพศหญิง มีทรรศนะต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนดีกว่าครูสอนเพศชาย

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่มีต่อคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ พบว่า ค่า F ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวม และ รายด้าน แสดงว่า ความคิดเห็น เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอันพึง ประสงค์ ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ที่มีอายุต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่มีความ แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่มีต่อคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวม และ รายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็น ต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี ยังไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในสายงาน บังคับบัญชา การทำงานยึดตัวเองเป็นหลัก เคยชินกับ การทำงานแบบเดิมๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลียว สุขขร (2545, หน้า 89) ได้ทำวิจัยเรื่องคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อผู้บริหารมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาการบริหารกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูง ผู้บริหารทุกคนจึงบริหารงาน โดยยึดกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ แสดงว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน ก็พบว่า ครูผู้สอนแต่ละประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ ฦภัทร ชินวงศ์ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและพึงประสงค์ในความคิดเห็นของครู อาจารย์ ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ของผู้บริหาร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านบุคลิกภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากกว่าด้านอื่นๆ รองลงมา คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรพัฒนาและปรับปรุงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอนให้มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน
2. ควรมีการศึกษาถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาโรงเรียนในภาวะของการปฏิรูปการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ ตยัคคานนท์.(2533). *นักบริหารทันสมัย*. กรุงเทพฯ: บัตเตอร์ฟลาย.
- จิระศักดิ์ ชังพุก.(2547). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. ปรินญาศึกษาศาตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- เจลิยว สุภสร.(2545). *คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- ณภัทร ชินวงศ์.(2545). *คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและพึงประสงค์ในทัศนะของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- นพพงษ์ บุญจิตรคุลย์.(2529). *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพ, 2529
- ประสงค์ ปาลิ่งค์.(2547). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตสถาบันราชภัฏลำปาง.*
- มงคล จันทนะ.(2546). *ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วิจิตร วรุตบางกู และสุพิชญา ธีรกุล.(2533). *การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย ศรีเสนห์.(2542). *ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารดีเด่น โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสาคาม.*
- วิรุฬห์ แสงทอง.(2544). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะพงนอกตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนวัดตะพงนอก. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สุพจน์ อินทนาน.(2542). *การศึกษาคุณลักษณะบางประการของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสาคาม.*
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2539). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544)* กรุงเทพฯ: อรรถพลการพิมพ์.
- อเนก ไชยโย.(2550). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*